

Макарук Л. Л.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ДИФЕРЕНЦІЙНІ ОЗНАКИ ТЕКСТІВ МАЛОЇ ФОРМИ НА ТЕМАТИКУ COVID-19 ТА ЗАСОБИ ЇХ ПРОДУКУВАННЯ

Статтю присвячено дослідженню інфографічних текстів на тематику COVID-19. Встановлено, що усі вони мають мультимодальний характер, оскільки до їх складу входять не лише вербальні, а й невербальні складники. Обґрунтовано їх специфіку. Зокрема: виявлено тексти, яким притаманний мінімалізм в плані кількісного складу ресурсів; відносно збалансовані; а також тексти інформаційно перенасичені та складні для розуміння. Загалом їх можна поділити на кілька тематичних груп. Резюмовано, що аналізовані тексти висвітлюють як окремі аспекти, що стосуються коронавірусної хвороби, так і цілий комплекс проблем, послуговуючись при цьому широким спектром ресурсів.

На основі ілюстративного матеріалу зафіксовано конкретні схеми розміщення осіб різних статей та вікових груп, а також низку різних знаків, які протиставляють в опозиції: міф – факт. Установлено, що незважаючи на те, що в основі їх творення лежать візуальні графічні засоби, у них також й наявні вербальні складники, які дублюють засоби зображальної природи, специфікують та увиразнюють зміст, акцентуючи увагу на найбільш вагомих частинах повідомлюваного.

Проаналізовані рисунки свідчать, що обов'язковими елементами сучасних інфографічних текстів є візуальні. Їх кількість, розміри, форма та розміщення не є фіксованими, а залежать від того, якому аспекту проблеми присвячений текст та чи має на меті продуцент висвітлити одну проблему чи кілька одночасно. У процесі аналізу встановлено, що представлені тексти можна поділити на кілька груп залежно від кількості використаних ресурсів.

Найоптимальнішим способом репрезентації інформації вважаємо поєднання вербального та невербального компонентів, які доповнюють, увиразнюють та звужують кількість можливих трактувань, зводячи їх саме до тих, на яких акцентує увагу відправник, кодуючи інформацію у мультимодальних текстах малої форми.

Ключові слова: вербальні, невербальні, мультимодальний, міф, факт, інфографіка.

Постановка проблеми. XXI століття увійде в історію людства як століття інновацій та хвороб, чільне місце серед яких посідає COVID-19. На превеликий жаль, саме ця інфекційна недуга є винуватцем змін, які мільярди людей відчували на собі. З метою запобігання поширення COVID-19 у сучасному масмедійному комунікативному просторі з'явилося чимало інформації, у тому числі й англomовних інфографічних текстів малої форми, присвячених означеній проблематиці. Основний сегмент цих ресурсів відведено питанням застереження. Згодом, постала необхідність розширити їх спектр та сфокусуватися на психологічних проблемах, розвіюванні міфів, економічних наслідках тощо, зумовлених COVID-19.

Вочевидь, такі новостворені тексти є важливими, оскільки у більшості випадків слугують інформаційним першоджерелом в умовах коли майже ніхто не знає як діяти, перебуває в цілковитому розпачі й тотальній небезпеці. Набува-

ючи усе більших масштабів, COVID-19 протягом досить короткого періоду змусив усіх адаптуватися до викликів, які постали перед людством, що й пояснює актуальність обраної проблематики. Серед ключових вважаємо наступні:

- перепрофілювання приватних апартаментів під робочі кабінети;
- ізоляція (уникнення контактів, а відтак і неможливість безпосереднього спілкування з співрозмовниками);
- дотримання правил та установлених норм (проксемічні, такесичні обмеження тощо).

Постановка мети та завдань. Мета роботи полягає в докладному аналізі ілюстративних компонентів, які віддзеркалюють міфи та факти щодо коронавірусу, що, своєю чергою, зумовлює потребу у розв'язанні таких завдань:

- у корпусі ілюстративного матеріалу ідентифікувати тексти, присвячені міфам;
- здійснити аналіз міфів та фактів та засобів, якими їх представлено;

– обґрунтувати доцільність функціонування таких текстів;

– проаналізувати протиставлення міфів та фактів з урахуванням психологічного аспекту.

Виклад основного матеріалу. Проаналізуємо докладно англomовний інфографічний текст малої форми, присвячений COVID-19, акцентуючи увагу на графічній архітектоніці тексту та кольоровій гамі, враховуючи його семантичні, комунікативно-прагматичні особливості та психологічні виміри.

Переходячи до аналізу зазначимо, що цей текст (рис. 1) спродюковано представниками світової організації охорони здоров'я та національною службою охорони здоров'я (*World Health Organization (WHO) та National Health Service (NHS)*). Враховуючи ситуацію, що склалася у світі,

коли майже ніхто не знав як діяти у тому чи тому випадку, чому та кому довіряти чи не довіряти – на допомогу прийшли медіа, які поширюють не лише загальні інформаційні матеріали з приводу хвороби, а й низку інших, тісно пов'язаних з ними, спрямованих на покращення психоемоційного стану індивідів, розвіюючи міфи про COVID-19. Зауважимо, що матеріал, який ми аналізуємо розміщений на сайті організації з високим ступенем довіри у світі, оскільки має багаторічну історію та позитивний імідж і зарекомендувала себе саме такою, що поширює перевірену інформацію.

Мовлячи про графічну архітектоніку зауважимо, що цей текст складається з заголовку, підзаголовку, додаткових даних про першоджерело його розміщення, лого з тематикою інфографіч-

Latest update: 03/05/20 23:30

Information from: **Coronavirus** **- MYTHBUSTERS -**

Reference: WHO 2020. Myth Busters. [online] Available at: www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters

<p>1 COVID-19 can be referred to as the "Chinese virus", "Wuhan virus" or "Asian Virus"</p> <p>FACT: The official name (COVID-19) was chosen to avoid:</p> Stigmatizing and discriminating behaviours	<p>2 "5G mobile networks spread COVID-19"</p> <p>FACT: There is no evidence that 5G mobile networks spread COVID-19</p> 5G COVID-19
<p>3 "COVID-19 only infects older people"</p> <p>All ages are susceptible</p> <p>However, older people (60+) and those with medical conditions are at higher risk</p>	<p>4 "COVID-19 is less dangerous than the seasonal flu virus"</p> <p>COVID-19 is more dangerous as it spreads faster and is less well-understood than the seasonal flu</p>
<p>5 "Holding your breath for 10s without feeling discomfort means you do not have COVID-19"</p> <p>FACT: The only way to confirm COVID-19 is through laboratory testing</p> 	<p>6 "Ingesting alcohol or chlorine (bleach) will kill the virus"</p> <p>FACT: Inappropriate use of these substances is harmful to health</p>
<p>7 "Exposure to extreme climates (hot or cold weather) prevents COVID-19"</p> <p>FACT: Countries with hot (+25°C), humid, and cold climates have reported cases of COVID-19</p> 	<p>8 "Herbal remedies, such as garlic or turmeric, can prevent/ treat coronavirus"</p> <p>FACT: There is no evidence that herbal remedies can protect you from COVID-19</p>

Рис. 1

ного ресурсу. Як бачимо, він містить вісім чітко структурованих блоків, до складу яких входять вербальні, паравербальні та невербальні складники. Кожен із них має нумерацію, слідуючи якій можна послідовно, дотримуючись усталених підходів зліва направо прочитати весь текст. Принагідно зауважимо, що цей текст є мультимодальним, так як утворений шляхом поєднання знаків, які належать до різних семіотичних систем.

Вочевидь, він належить до арсеналу інфографічних. Йому притаманна логічна структурованість. Він охоплює вісім фрагментів (блоків), які мають чіткі межі завдяки розміщенню тексту по ширині сторінки та лінійному відмежуванню між блоками. Кожен блок теж має чітку структуру. Їх умовно, завдяки лінійному розмежуванню поділено на дві частини, які утворюють умовні колонки. Поруч із цифрою спостерігаємо твердження, яке в кожному блоці частково «розвіюється», або спростовується обґрунтованими фактами чи короткими поясненнями. Перша частина-твердження репрезентована реченням, а друга – містить сукупність різних знаків: вербальних, невербальних та паравербальних, що й власне робить цей текст візуально маркованим. До складу кожного з восьми блоків, зокрема їх другої частини, в якій описано факти входять:

- схематизовані постаті чотирьох людей;
- позначки інтернет-мережі, COVID-19, стрілки, з маркуванням заборони;
- схематизовані позначки індивідів різних національностей, статей, професій та віку;
- схематизовані позначки індивідів, стрілка та знак безпеки;
- схематизоване зображення індивіда чоловічої статі, якого тестують на наявність інфекції;
- ілюстрації напоїв в пляшках та келиху та умовна позначка серця, яке наділене людськими рисами обличчя (очі, рот);
- позначки снігу та сонця;
- позначки продуктів харчування в посудинах та без них.

Щодо другого означеного нами критерію у тексті використано чимало кольорів, переважно у пастельній гамі. Однак можемо виокремити кілька кольорів, яким відведено превалюючу роль. Це – білий, синій, голубий, червоний. Одна половина тексту зображена на білому фоні, інша – на голубому. Закономірно, що найбільш небезпечні аспекти репрезентовано червоним, який традиційно символізує загрозу. Звернемо увагу й на шрифт, який також має синє, голубе та червоне забарвлення. Зауважимо, що в аналізова-

ному інфографічному тексті успішно реалізовано прийом графічної гри за рахунок шрифтів та їх кольорового варіювання.

Така стратегія притаманна усім вісьмом блокам, причому міфи описують за допомогою синього кольору шрифту, змінюючи його **насиченість**, а найвагоміші аспекти фактів зображають насиченим червоним. Крім того, частину слів, які також мають вищий ступінь пріоритетності із-за значення не тільки виграє насиченішим кольором, але й додатково підкреслений, що свідчить про рівень важливості репрезентованої інформації на фоні загального однотематичного контенту.

Фактично у кожному з аналізованих блоків міфів, частину якого репрезентовано насиченим синім відповідає графічна позначка в частині констатування фактів. Докладно цей вектор проілюстровано в таблиці 1. Слід також звернути увагу на те, що невербальні знаки, використані для висвітлення вербально репрезентованих фактів, графічним способом дублюють окремі фрагменти міфів. Така стратегія не випадкова, оскільки спрямована на акцентування уваги саме на тих складових, які продуцентам видаються найвагомішими. Уважаємо такий підхід цілком виправданим.

Саме такий інфографічний текст малої форми є одним з небагатьох, в яких зацентровано увагу на ментальному здоров'ї. Аналізуючи цей надважливий аспект, водночас слід зазначити, що поруч з цим маємо підстави констатувати використання простиставлення *less – more* (таблиця 2). Тип вірусу у назві має ареальну приналежність (*Chinese virus, Wuhan virus, Asian Virus*). У частині присвяченій фактам наголошено, що з метою уникнення дискримінації було прийнято рішення, щодо обраної номінації. Це свідчить про наміри уникнути образ, й будь-яких апеляцій щодо представників окремих спільнот. У випадку якщо міф не можна спростувати фактом, подано нейтральне розшифрування-пояснення *no evidence*.

Крім того, окремі міфи не спростовані за рахунок блоку фактів, але додатково пояснені запропонованими уточненнями і допомагають специфікувати зміст.

Висновки та перспективи досліджень. Отже, проаналізований інфографічний текст малої форми на тематику COVID-19 має чітку та зрозумілу структуру завдяки виокремленню низки блоків, що поділені на дві частини: міф – факт. Ретельне опрацювання цього тексту дає підстави констатувати послугоування різними стратегі-

Таблиця 1

Номер блоку	Частина міфу, на якому акцентовано увагу	Графічна позначка в частині опису фактів
1	"...“Chinese virus”, “Wuhan virus”, “Asian Virus” ...”	Схематичні зображення індивідів, які умовно репрезентують представників різних етнічних спільнот
2	"...5G mobile networks ...”	Позначка інтернет-мережі з вказівкою 5G
3	"...older people ...”	Схематичні зображення індивідів, різних вікових груп, які умовно репрезентують представників спільнот різних етнічних
4	"less dangerous”	Схематичні зображення індивідів, стрілка, що вказує на небезпеку та піктограма небезпеки.
5	"10c ... feeling discomfort ... do not”	Схематична позначка індивіда, якого тестують на наявність вірусу.
6	"Ingesting ...”	Напої, келих, серце та медичний засіб.
7	"... extreme climates ...”	Піктограми погоди.
8	"Herbal remedies ...”	Продукти харчування (часник, перець, імбир тощо).

Таблиця 2

Номер блоку	Частина міфу, на якому акцентовано увагу завдяки вербальним складникам	Вербальний відповідник у підрубці «Факти»
1	"...“Chinese virus”, “Wuhan virus”, “Asian Virus” ...”	"Stigmatising ... discriminating ...”
2	"...5G mobile networks ...”	"... no evidence ...”
3	"...older people ...”	"All ... susceptible ... at higher risk... “
4	"less dangerous”	"... more ... spreads faster ... less well-understood ...”
5	"10c ... feeling discomfort ... do not”	" Only ... laboratory testing ...”
6	"Ingesting ...”	"...harmful to health ...”
7	"... extreme climates ...”	"... hot ... humid ... cold...”
8	"Herbal remedies ...”	"... no evidence ...”

ями, які: протиставляють окремі міфи фактам; слугують певними пересторогами і за рахунок пояснень допомагають краще зрозуміти зміст; акцентують увагу на найвагоміших аспектах. Серед кольорів превалюють синій, голубий та червоний. Такий вибір зумовлений тематикою тексту, зокрема його психологічним виміром й потребою

в фокусуванні уваги на найважливіших та найнебезпечніших аспектах для життя.

Перспективними видаються подальші розвідки спрямовані на дослідження інфографічних текстів малої форми присвячених обраній темі в яких можна простежити специфіку жестів, міміки, дотиків в графічному вимірі.

Список літератури:

1. Макарук Л. Л. Мультиmodalність сучасного англомовного масмедійного комунікативного простору : дис. докт. філол. наук: спец. 10.02.04; Запорізький національний університет. Луцьк, Запоріжжя, 2019. 635 с.
2. Infographics about Covid 19. URL: <https://www.google.com/search?q=infographics+about+covid+19&tbm=isch&ved=2ahUKEwi0tY7Dru7vAhUM5IUKHYAIDpoQ2> (дата звернення: 09.02.2021).

Makaruk L. L. DISTINCTIVE FEATURES OF SMALL FORM TEXTS DEVOTED TO COVID-19 AND MEANS OF THEIR FORMATION

This article is focused on the analysis of infographic texts which cover COVID-19 issues. It has been identified that the text under the analysis are multimodal in nature. They consist of verbal and non-verbal means. The distinctive features of these texts have been described. Different types of texts have been distinguished: the texts which include minimum resources; the texts which can be treated as relatively balanced and the texts which are overloaded in terms of information they are based on. As a result, the last group is difficult to comprehend. The analysis has represented that there are some texts which are devoted to one of the aspects of coronavirus disease and the possibilities of its prevention and to the complex of aspects which are aimed to concentrate on as many areas as possible using the spectrum of available resources.

On the basis of illustrative source material, specific schemes of pictorial images (females and males of different age groups) and many other signs have been analyzed. It was established that although their creation is based on visual graphics, they also have verbal components which duplicate the pictorial devices. These are used to specify and express the content, and to focus on the most important parts of the message.

The analyzed pictures show that visuals are mandatory elements of modern infographic texts. Their number, size, shape and placement are not fixed, but depend on which aspect of the problem the text is devoted to and whether the producer aims to highlight one problem or several at the same time. In the process of analysis, it has been established that the presented texts can be divided into several groups depending on the number of resources used.

We consider the most optimal way of information representation to be a combination of verbal and non-verbal components that complement, express and narrow the number of possible interpretations, reducing them to those that the sender focuses on, encoding information in multimodal small form texts.

Key words: *verbal, nonverbal, multimodal, myth, fact, infographics.*